

పానిపట్ యుద్ధం

పానిపట్ యుద్ధాలు భారత చరిత్రలో అత్యంత ముఖ్యమైన మరియు ప్రసిద్ధ యుద్ధాలు. 16, 18 శతాబ్దాలలో ఉత్తర భారత రాష్ట్రమైన హర్యానాలోని పానిపట్ నగరంలో మూడు ప్రధాన యుద్ధాలు జరిగాయి. ఈ యుద్ధాలన్నీ భారత ఉపఖండంపై నియంత్రణ కోసం పోటీపడుతున్న రెండు శక్తివంతమైన సామ్రాజ్యాల దళాల మధ్య జరిగాయి. ఈ యుద్ధాలు భారత చరిత్రలో అత్యంత రక్తసిక్తమైనవి మరియు అత్యంత నిర్ణయాత్మకమైనవి, ఉపఖండం యొక్క రాజకీయ ముఖచిత్రంపై వాటి ప్రభావాన్ని అతిశయోక్తి కాదు.

పానిపట్ యుద్ధాలు

భారత చరిత్రలో మూడు పానిపట్ యుద్ధాలు జరిగాయి. మొదటిది 1526లో బాబర్ మరియు ఇబ్రహీం లోడి మధ్య, రెండవది 1556లో అక్బర్ మరియు హేము మధ్య మరియు మూడవది 1761లో దురానీ సామ్రాజ్యం మరియు మరాఠా సామ్రాజ్యం మధ్య జరిగింది.

క్రింద మొదటి, రెండవ మరియు మూడవ పానిపట్ యుద్ధాల గురించి వివరంగా ఉన్నాయి:

Join Telegram
channel to the get
latest news

APPSC/TSPSC Sure shot Selection Group

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం 1526

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం ఏప్రిల్ 21, 1526 న మొఘల్ చక్రవర్తి బాబర్ మరియు లోడి సామ్రాజ్యం యొక్క దళాల మధ్య జరిగిన ఒక ముఖ్యమైన యుద్ధం. ఈ యుద్ధం భారతీయ చరిత్రలో అత్యంత ముఖ్యమైన యుద్ధాలలో ఒకటిగా పరిగణించబడుతుంది, ఇది ప్రారంభానికి గుర్తుగా ఉంది. సుల్తానేట్ ముగింపు మరియు

భారతదేశంలో మొఘల్ పాలన ప్రారంభానికి గుర్తుగా జరిగిన యుద్ధంలో ఇబ్రహీం లోడి స్వయంగా చంపబడ్డాడు.

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం (1526)

మొదటి పానిపట్ యుద్ధ నేపథ్యం

యుద్ధానికి ముందు, లోడి సామ్రాజ్యం ఢిల్లీతో సహా ఉత్తర భారతదేశంలోని చాలా ప్రాంతాలను పాలించింది. మధ్య ఆసియాలోని తైమూరిడ్ సామ్రాజ్యాన్ని పాలించిన బాబర్ తన రాజ్యాన్ని విస్తరించడానికి భారతదేశంపై దండెత్తాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. అతను దాదాపు 12,000 మంది సైనికులతో భారతదేశంలో అడుగుపెట్టాడు మరియు ఢిల్లీ వైపు కవాతు చేశాడు.

లోడి సామ్రాజ్యం, సుల్తాన్ ఇబ్రహీం లోడి నాయకత్వంలో, తమ సామ్రాజ్యాన్ని రక్షించుకోవడానికి సుమారు 100,000 మంది సైనికులను సమీకరించింది. రెండు సైన్యాలు ప్రస్తుత హర్యానాలోని పానిపట్ అనే పట్టణంలో కలుసుకున్నాయి.

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం

- మొదటి పానిపట్ యుద్ధం 1526 ఏప్రిల్ 21 న బాబర్ నేతృత్వంలోని మొఘల్ సామ్రాజ్య దళాలకు, ఇబ్రహీం లోడి నేతృత్వంలోని ఢిల్లీ సుల్తానేట్ దళాలకు మధ్య జరిగింది.
- మొఘలులు ఆ సమయంలో భారతదేశంలో సాపేక్షంగా కొత్త శక్తిగా ఉన్నారు, ఇటీవల ఆఫ్ఘనిస్తాన్ లోని కాబూల్ లో స్థిరపడ్డారు.
- మరోవైపు, ఢిల్లీ సుల్తానేట్, శతాబ్దాలుగా ఉత్తర భారతదేశాన్ని పాలించిన ఒక స్థాపిత శక్తి.

- లోడి అశ్వకదళం బీకర దాడితో యుద్ధం ప్రారంభమైంది, ఇది మొదట్లో మొఘల్ రేఖలను విచ్ఛిన్నం చేయడంలో విజయం సాధించింది.
- అయితే బాబర్ వెంటనే తన సైన్యాన్ని సమీకరించి లోడి దాడిని అడ్డుకోగలిగాడు.
- అప్పుడు బాబర్ తన సైనికులను ఎదురుదాడి చేయమని ఆదేశించాడు, ఇది లోడి సైన్యాన్ని రక్షించింది.
- పరిమాణంలో చిన్నగా ఉన్న మొఘల్ సైన్యం ఉన్నత వ్యూహాలు మరియు సాంకేతికత ద్వారా లోడి సైన్యాన్ని ఓడించగలిగింది.
- ఈ యుద్ధం కొన్ని గంటలు మాత్రమే కొనసాగింది మరియు ఢిల్లీ సుల్తానేట్ భారీ నష్టాలను చవిచూసింది.

మొదటి పానిపట్ యుద్ధంలో విజయం ఢిల్లీపై బాబర్ నియంత్రణను ఇచ్చింది మరియు భారతదేశంలో మొఘల్ సామ్రాజ్యం స్థాపించడానికి మార్గం సుగమం చేసింది. మొఘల్ సామ్రాజ్యానికి రాజధానిగా మారిన ఆగ్రాలో సహా ఉత్తర భారతదేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలను బాబర్ స్వాధీనం చేసుకున్నాడు.

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం అనంతర పరిణామాలు

ఈ యుద్ధం దాని తక్షణ ఫలితానికి మాత్రమే కాకుండా భారతదేశ చరిత్రపై దాని దీర్ఘకాలిక ప్రభావానికి కూడా ముఖ్యమైనది. యుద్ధం తర్వాత స్థాపించబడిన మొఘల్ సామ్రాజ్యం మూడు శతాబ్దాలకు పైగా భారతదేశాన్ని పాలించింది మరియు భారతీయ సంస్కృతి మరియు సమాజంపై శాశ్వత ప్రభావాన్ని చూపింది.

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం ముగింపు :

మొదటి పానిపట్ యుద్ధం భారతదేశ చరిత్రలో ఒక కీలకమైన క్షణం. ఇది భారతదేశంలో మొఘల్ పాలన ప్రారంభానికి మరియు ఢిల్లీ సుల్తానేట్ ముగింపుకు గుర్తుగా ఉంది. ఈ యుద్ధం ఉన్నతమైన వ్యూహాలు మరియు మందుగుండు సామగ్రి ద్వారా గెలిచింది మరియు దాని ప్రభావం రాబోయే శతాబ్దాలపాటు అనుభవించబడింది. నేడు, ఇది భారతదేశ చరిత్రలో అత్యంత ముఖ్యమైన యుద్ధాలలో ఒకటిగా గుర్తుండిపోతుంది.

భారతదేశంపై బ్రిటిష్ వారి దండయాత్ర

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం 1556

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం నవంబర్ 5, 1556న బాబర్ మనవడు అక్బర్ నేతృత్వంలోని మొఘల్ సామ్రాజ్యం యొక్క దళాలు మరియు హిందూ రాజు హేము మరియు అతని రాజపుత్ర మిత్రుల సంయుక్త దళాల మధ్య జరిగింది. రెండు వైపులా 100,000 మందికి పైగా సైనికులతో జరిగిన ఈ యుద్ధం భారతీయ చరిత్రలో జరిగిన అత్యంత ముఖ్యమైన మరియు రక్తపాత యుద్ధాలలో ఒకటి.

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం)1556

రెండవ పానిపట్ యుద్ధ నేపథ్యం

బాబర్ మరణానంతరం అతని కుమారుడు హుమాయూన్ మొఘల్ సింహాసనాన్ని అధిష్టించాడు. అయితే ఆయన పాలనలో వరుస ఓటములు చోటుచేసుకోవడంతో చివరకు షేర్ షా సూరిచే తొలగించబడ్డాడు.

హుమాయూన్ తరువాతి 15 సంవత్సరాలు ప్రవాసంలో గడిపాడు, కోల్పోయిన తన సామ్రాజ్యాన్ని తిరిగి పొందడానికి ప్రయత్నించాడు. 1555 లో, అతను ఢిల్లీని సుర్ రాజవంశం నుండి తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవడంలో విజయం సాధించాడు మరియు మొఘల్ సామ్రాజ్యానికి చక్రవర్తిగా మరోసారి పట్టాభిషిక్తుడయ్యాడు.

అయితే హర్యానా వాయవ్య ప్రాంతానికి చెందిన హిందూ రాజు హేము తన సొంత సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించడానికి ఇదొక అవకాశంగా భావించాడు. సుర్ రాజవంశం నుండి హేము విజయవంతంగా ఢిల్లీని స్వాధీనం చేసుకున్నాడు మరియు తనను తాను భారతదేశ పాలకుడిగా ప్రకటించుకున్నాడు. అతనికి రాజ్ పుత్రుల మద్దతు ఉంది, వారు అతన్ని హిందూ మతం యొక్క ఛాంపియన్ గా చూశారు.

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం

- అక్బర్ మరియు అతని రీజెంట్ బైరామ్ ఖాన్ నేతృత్వంలోని మొఘల్ సైన్యం హేము సైన్యాన్ని ఎదుర్కోవడానికి ఢిల్లీ వైపు సాగింది.
- రెండు సైన్యాలు పానిపట్ పట్టణ సమీపంలో కలుసుకున్నాయి.
- హేము సైన్యంలో ఫిరంగులు మరియు ఏనుగులు బాగా ఉన్నాయి, ఇవి యుద్ధభూమిలో గణనీయమైన ప్రయోజనం మరోవైపు, మొఘల్ సైన్యం ప్రధానంగా అశ్వ దళంతో కూడినది.
- రెండు సైన్యాల మధ్య ఘర్షణతో మొదలైన ఈ యుద్ధం త్వరలోనే పూర్తి స్థాయి యుద్ధంగా మారింది.
- హేము యొక్క దళాలు మొదట్లో పైచేయి సాధించాయి మరియు హేము స్వయంగా తన దళాలను సమీకరించడానికి యుద్ధభూమిలోకి ఏనుగుపై ప్రయాణించాడు
- అయితే ఈ క్రమంలో హేము కంటికి బాణం తగలడంతో అపస్మారక స్థితిలోకి వెళ్లిపోయాడు.
- ఇది అతని శ్రేణులలో గందరగోళానికి దారితీసింది మరియు మొఘలులు దీనిని సద్వినియోగం చేసుకొని భీకర ఎదురుదాడికి దిగారు.

మొఘల్ అశ్వ దళం హేము యొక్క దిక్కుతోచని దళాలపై దాడి చేసింది, మరియు యుద్ధం త్వరగా మారణకాండగా మారింది. హేము సైన్యం పూర్తిగా ఓడిపోయింది, అతని దళాలలో చాలా మంది చంపబడ్డారు లేదా బంధించబడ్డారు. హేమును బంధించి అక్బర్ ముందు ప్రవేశపెట్టారు. బైరామ్ ఖాన్ హేమును అక్కడికక్కడే ఉరి తీయాలనుకున్నాడు, కాని అక్బర్ క్షమాభిక్ష చూపించి హేమును ఢిల్లీకి తీసుకెళ్లి బహిరంగంగా ఉరితీయాలని ఆదేశించాడు.

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం అనంతర పరిణామాలు

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం భారతదేశ చరిత్రలో ఒక ముఖ్యమైన మలుపు. ఇది సుర్ రాజవంశం యొక్క ముగింపును సూచిస్తుంది మరియు భారతదేశంలో ఆధిపత్య శక్తిగా మొఘల్ సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించింది. ఈ విజయం మొఘల్ సామ్రాజ్య చక్రవర్తిగా అక్బర్ స్థానాన్ని సుస్థిరం చేసింది మరియు అతని విజయవంతమైన పాలనకు మార్గం సుగమం చేసింది.

ఈ యుద్ధం సైనిక వ్యూహాల పరంగా కూడా ముఖ్యమైనది. యుద్ధభూమిలో ఫిరంగులు మరియు ఏనుగుల ఉపయోగం హీము సైన్యానికి ప్రారంభ ప్రయోజనాన్ని అందించిన ముఖ్యమైన ఆవిష్కరణ. అయినప్పటికీ, మొఘలులు త్వరగా స్వీకరించారు మరియు యుద్ధం యొక్క ఆటుపోట్లను మార్పడానికి వారి ఉన్నతమైన అశ్వకదళాన్ని ఉపయోగించారు.

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం ముగింపు :

రెండవ పానిపట్ యుద్ధం భారతదేశ చరిత్రలో జరిగిన రక్తపాత యుద్ధాలలో ఒకటి. ఇది ఒక రాజవంశం యొక్క ముగింపు మరియు మరొక రాజవంశం యొక్క పెరుగుదలను సూచిస్తుంది. ఈ యుద్ధం సైనిక వ్యూహాలు మరియు ఆవిష్కరణల పరంగా ముఖ్యమైనది మరియు రాబోయే శతాబ్దాల వరకు భారతదేశంలో మొఘల్ సామ్రాజ్యాన్ని ఆధిపత్య శక్తిగా స్థాపించింది.

భారతదేశ చరిత్రలో ముఖ్యమైన యుద్ధాల జాబితా

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం 1761

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం భారత చరిత్రలో జరిగిన అతిపెద్ద మరియు రక్తసిక్త యుద్ధాలలో ఒకటిగా పరిగణించబడుతుంది. ఈ చారిత్రాత్మక యుద్ధం 1761 జనవరి 14 న మరాఠా సామ్రాజ్యం మరియు దుర్ఘాన్ సామ్రాజ్యం (ఆఫ్ఘనిస్తాన్) మధ్య జరిగింది. ఈ యుద్ధం భారతదేశంలోని ప్రస్తుత హర్యానాలో ఉన్న పానిపట్ లో జరిగింది. యుద్ధం యొక్క ఫలితం భారతదేశం యొక్క రాజకీయ మరియు సాంస్కృతిక భూభాగంపై, ముఖ్యంగా ఉత్తరాదిలో గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపింది.

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం (1761)

మూడవ పానిపట్ యుద్ధ నేపథ్యం

మరాఠా సామ్రాజ్యం 18 వ శతాబ్దం మధ్యలో భారతదేశంలో ఆధిపత్య శక్తిగా ఉంది. మరాఠాలు ఉత్తర భారతదేశంలో తమ సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరిస్తున్నారని మరియు 1758 నాటికి వారు ఢిల్లీ మరియు చుట్టుపక్కల చాలా ప్రాంతాలపై నియంత్రణ కలిగి ఉన్నారు. అహ్మద్ షా అబ్దాలీ అని కూడా పిలువబడే అహ్మద్ షా దుర్ఘాన్ ఆఫ్ఘనిస్తాన్ పాలకుడు మరియు గతంలో 1758 లో కుంజ్పూరా యుద్ధంలో మరాఠాల చేతిలో ఓడిపోయాడు.

మరాఠాలకు పేషా (మరాఠా సామ్రాజ్యం యొక్క ముఖ్యమంత్రి) బంధువు సదాశివరావు భావు నాయకత్వం వహించాడు. మరోవైపు దుర్ఘాన్ సామ్రాజ్యానికి అహ్మద్ షా దుర్ఘాన్ స్వయంగా నాయకత్వం వహించాడు.

పానిపట్ లోని బహిరంగ మైదానంలో రెండు సైన్యాల మధ్య యుద్ధం జరిగింది.

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం

- ఈ యుద్ధం 1761 జనవరి 14 న ప్రారంభమైంది, మరాఠాలు సుమారు 100,000 మంది సైనికులను కలిగి ఉండగా, దుర్ఘాన్ సామ్రాజ్యంలో సుమారు 75,000 మంది సైనికులు ఉన్నారు.

- మరాఠా సైన్యంలో రాజపుత్రులు, సిక్కులు, జాట్లతో సహా భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన సైనికులు ఉన్నారు.
మరోవైపు, దురానీ సైన్యం ప్రధానంగా ఆఫ్ఘన్ సైనికులతో కూడి ఉంది.
- మరాఠా సైన్యం దురానీ సైన్యంపై దాడి చేసింది, మరియు రెండు సైన్యాలు కొన్ని గంటల పాటు జరిగిన భీకర యుద్ధంలో తలపడ్డాయి.
- మొదట్లో మరాఠా సైన్యం పైచేయి సాధించి దురానీ సైన్యాన్ని వెనక్కు నెట్టగలిగింది.
- అయితే, మరాఠా సైన్యం యొక్క ఎడమ వైపు దురానీ సైన్యం అశ్వకదళం దాడి చేయడంతో యుద్ధం యొక్క ఆటపోట్లు మారాయి.
- ఈ ఓటమి మరాఠా విస్తరణ ముగింపును మరియు ఉత్తర భారతదేశంలో దురానీ ఆధిపత్య కాలానికి నాంది పలికింది.

దీంతో ఆశ్చర్యపోయిన మరాఠా సైన్యం దాడిని తిప్పికొట్టలేకపోయింది. ఇది దురానీ సైన్యాన్ని మరాఠాలను చుట్టుముట్టడానికి అనుమతించింది, ఇది చివరికి వారి ఓటమికి దారితీసింది. మరాఠా సైన్యం భారీ నష్టాలను చవిచూసింది, సుమారు 100,000 మంది సైనికులు మరణించారు లేదా పట్టుబడ్డారు, దురానీ సైన్యం సుమారు 20,000 మంది మరణాలను చవిచూసింది.

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం

మూడవ పానిపట్ యుద్ధ ప్రభావం

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం భారతదేశ రాజకీయ మరియు సాంస్కృతిక భూభాగంపై గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపింది. యుద్ధం తర్వాత మరాఠా సామ్రాజ్యం తీవ్రంగా బలహీనపడింది మరియు ఉత్తర భారతదేశంలో వారి ఆధిపత్యం ముగిసింది. భారతదేశంలో తమ నియంత్రణను విస్తరిస్తున్న బ్రిటీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ, మరాఠా

బలహీనమైన రాష్ట్రాన్ని కూడా ఉపయోగించుకుంది మరియు భారతదేశంపై మరింత నియంత్రణను సాధించింది.

18 వ శతాబ్దం నుండి క్షీణిస్తున్న భారతదేశంలో మొఘల్ సామ్రాజ్యం శకం ముగింపును సూచించినందున ఈ యుద్ధం సాంస్కృతిక ప్రభావాన్ని కూడా కలిగి ఉంది. మరాఠాలు మొఘల్ సామ్రాజ్యానికి వారసులుగా చూడబడ్డారు, మరియు వారి ఓటమి ఉత్తర భారతదేశంలో స్థానిక భారతీయ శక్తి ముగింపును సూచించింది.

మూడో పానిపట్ యుద్ధంముగింపు :

మూడవ పానిపట్ యుద్ధం భారత చరిత్రలో ఒక ముఖ్యమైన ఘట్టం. భారతదేశ రాజకీయ, సాంస్కృతిక ముఖచిత్రంలో ఇది ఒక మలుపు, దాని ప్రభావం నేటికీ కనిపిస్తుంది. యుద్ధం క్రూరమైన మరియు రక్తసిక్తమైన వ్యవహారం, మరియు ఇది అధికారం యొక్క ధర మరియు యుద్ధ ఖర్చును గుర్తు చేస్తుంది.

